

Karja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1'50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4'50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravišтво „Zarja“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravišтво sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petitvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarja“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Štev. 116.

V Ljubljani, v soboto dne 20. oktobra 1911.

Leto I.

Zavlačevanje.

Ljubljana, 20. oktobra.

Tudi danes še ni prišel draginjski odsek do glasovanja. Proti predlogu socialnih demokratov, da naj se vsaj jutri nadaljuje seja, je večina odseka sklenila, da bo prihodnja seja še le v torek. Potrpi, kdor je lačen; gospodom v odseku se ne mudi!

Izza včerajšnje komedije z živinozdravstvenimi referenti so danes nastopili agrarci in za izpremembo uprizorili malo obstrukcijo. Včeraj je bil Gautsch ogorčen, ko se je njegovo ravnanje po zaslugi označilo za komedijo, danes bodo najbrže agrarci užaljeni, če se pravi njihovemu nastopu obstrukcija.

Ali gospod baron ni imel nobene pravice igrati po krivem napadenem siroti. Zakaj njegova režija, kolikorkoli je bila efektivna, je bila vendar preveč prozorna, da ne bi gledalci v bližini njegove komedije opazili užganega kolofonija in da ne bi v njegovih trumah spoznali perspektivno razporejenih statisterij.

Baron Gautsch ima visoke zveze, ali z nebeskimi vladarji vendar še ni tako intimen, da bi njemu na ljubo delali čudeže kakor v Tresčevem Ljutovitu, kjer grmi Perun a tempo na — igralcevo povelje. Če pa ni bila komedija dogovorjena, tedaj bo moral pač tudi naš ljubi baron priznati, da je moral nastop njegovih veterinarjev — deus ex machina — učinkovati kakor čudež. Ali taki čudeži se ne gode, ljudje ne verujejo vanje, Wotani in Peruni nimajo časa in koncesije zanje; torej ne ostane nič drugega kakor komedija, nič drugega kakor — bluff.

Stvar je preveč enostavna, da bi se dala z Gautschem aparatom, ki ga je hotel s tajno sejo napraviti posebno mističnega, dal komplicirati. Tako enostavna je kakor življenje Adama in Eve v paradizu. V odseku je Spaček — seveda čisto „spontano“ — izrazil željo, da bi rad slišal veterinarje, ki so bili v Argentini; Gautsch, ki v svoji nedolžnosti in naivnosti „ničesar ni slutil“, pa vstane, odpre vrata in — zaželjena veterinarja sta tukaj. Mislimo si, kar si hočemo; hotela sta iti večerjati, pa ju je pripeljala pot ravno skozi parlament mimo odsekovih vrat; po noči se jima je sanjalo, da bi ju gospod Spaček rad videl, pa sta šla popoldne v državni zbor; zaslislata sta skrivnostno glas, imela sta slutnjo, vizijo, halucinacijo; Spaček ju je na distanco hipnotiziral... skratka, mislimo si vse, kar je neverjetno. Le tega ne verjemimo, da ju je Gautsch namenoma s seboj pripeljal ali pa tja naročil; zlasti zato ne verjemimo, kaj takega, ker sta imela slučajno ravno tisti material s seboj, ki ga je želel Spaček...

Sami slučaj — to želi baron Gautsch, da bi verjeli. Ali ekselencia nima prav. Priznati mu ne moremo, da je dober ministrski predsednik, ne da je dober politik; naj se ne brani onega priznanja, ki se mu lahko podpiše: Da je dober režiser komedije.

Gotovo je tudi danes le slučaj, da so vstajali na seji agrarci kar zaporedoma, da je drugi čeval to kar prvi, tretji to kar drugi, četrti to kar tretji in tako dalje. In tudi to gotovo ni imelo namena zavlačiti glasovanja, na katero čakajo nepotrpeljivo in z največjo napetostjo neštete množice v državi?

Ali za to očitno zavlačevanje ni treba hoditi daleč po pojasnilo. Baron Gautsch še nima svoje večine. Ne da bi njegove kupčije slabo kazale. Mladodeti so že na vseh štirih, da bi zlezli v vladni tabor. Nemški nacionalci, ki so bili izprva osupljeni, ki so videli predsedništvo češkega kluba skrivnostnih obrazov korakati v Gautschevo sobo, so že pripravljeni na barantanje. Ali nekoliko časa je vendar treba za to sejmstvo. In dokler ni kravja kupčija sklenjena in podpisana, se ne more glasovati o mesnem vprašanju.

Sedanji „pravni položaj“ je tak: Če se Čehi in Nemci ne pobotajo zaradi ministrskih sedežev in podobnih malenkostnih, stvari tedaj so meščanski poslanci korenjaki in se ne bodo dali od madjarskih oderuhov komandirati, kaj da naj avstrijsko prebivalstvo je. Če se pa kupčija posreči, tedaj bo argentinsko meso nevarno, vsa Argentinijska okužena in gospodje bodo „s prepričanjem“ glasovali zoper Bennerjev predlog.

V zbornici so včeraj razpravljali o reformi poslovnika. Tam kaže vlada največjo brigo, da bi spravila vsako parlamentarno obstrukcijo iz sveta. V odseku obstruirajo agrarci, zavlačujejo meščanske stranke, a baronu Gautschu je prav in všeč. Obstrukcija v odseku mu daje časa, da nadaljuje svoje mešetarenje z ministrstva željnimi strankami. Baron Gautsch sam pospešuje obstrukcijo proti argentinskemu mesu!

Deželnozborski volilci!

Dne 31. t. m. je v mestni kuriji v Ljubljani voliti enega poslanca za deželni zbor. Pač je ta kurija privilegirana in le pičlo število delavcev ima v njej volilno pravico. Toda ne glede na to, da je na Kranjskem volilna dolžnost, ki zavezuje vsakega volilca, da se mora udeležiti volitve, mora stranka dati svojim članom in somišljenikom priliko, da oddajo svoje glasove po svojem prepričanju in tudi tukaj izrazijo svoje politično mišljenje.

Da se zaradi tega pomenimo, sklicuje ljubljanski volilni odbor

volilni shod

ki bo v ponedeljek, dne 28. t. m. zvečer v areni „Narodnega doma“.

Volilni shod se začne takoj, ko bo končan železničarski shod, ki je sklican tudi v ponedeljek, ob 8. zvečer v areno.

Na volilnem shodu se razglasi

kandidatura

soc. demokratične stranke.

Vse deželnozborske volilce vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo tega shoda.

Volilni odbor

jug. soc. dem. stranke.

NOVICE.

* **Avstrijska vlada in karteli.** Baron Gautsch je v mesnih debatah čisto trdil, da avstrijska vlada ne izroči avstrijskih konzumentov inozemskemu mesnemu kartelu. Kako resno so bile mišljene te besede, je vidno iz naslednjega. Srbiji je dovoljeno uvažati 80.000 goved, 90.000 prašičev in 5000 ovac. Srbska vlada je hotela ta uvoz razdeliti na več živinorejcev, avstrijska vlada pa ga je hotela prepušiti le nekaterim firmam. Sele ko je srbska vlada odločno protestirala, je Avstro-Ogrska izjavila, da je pripravljena pogajati se. Tako torej v dejanju izgleda boj avstrijske vlade proti kartelom in trustom!

* **Sodniki proti draginji.** Osrednji odbor zveze avstrijskih sodnikov je v zadnji seji soglasno odobril sledeči sklep: „Vladna predloga o zvišanju aktivitetnih dokladov državnim uradnikom je popolnoma nezadostna in je nevarnost, da ostane že dolgo trajno zapostavljanje sodnikov in uradnikov z visokošolsko izobrazbo neznosno in brez upanja na izboljšanje. Uglednemu pravosodstvu je treba finančne neodvisnosti sodnikov. Zadovoljivo materialno stališče sodnikov pa se da za vedno doseči samo s sistematično, državnemu osnovnemu zakonu vstrezajočo ureditvijo določb o službenem razmerju sodnikov in njihovih dohodkov, torej s tem, da se ustanovi za sodnike posebna službena pragmatika; taka ureditev je v interesu pravosodstva nujno potrebna. V sled sedanjega brezmejnega podražanja vseh življenjskih potrebščin pa je potrebna takojšnja odprava. Za edino pripravna sredstva smatramo: spremembo aktivitetne doklade v stanovanjsko doklade po tarifu vojaške stanovanjske doklade. Skrajšanje petletnih posredovalnih obdobjev za 8. in 7. činovni razred na tri leta in za višje činovne razrede na štiri leta. Primerno siste-

miziranje s tem, da se izboljša razmerje službenih mest v posameznih činovnih razredih.“ — Radovedni smo, če soglašajo s temi sklepi tudi avtorji dunajskih krvavih obsodb.

* Srednješolski učitelji in draginja.

Dne 18. oktobra je bila pri Gautschu in naučnem ministru Stürgkhu deputacija državne zveze avstrijskih srednješolskih društev v zadevi položaja srednješolskih suplentov in asistentov, ki so jih pri plačilni uravnavi leta 1907. ne samo popolnoma prezrli, ampak so jim tudi to leto dovoljeno draginjsko doklado ustavili, tako da morajo ob sedanji draginji živeti z nagradami, določenimi pred 13 leti. Odposlanstvo je prosilo vlado za 20 odstotno draginjsko doklado in za ureditev aktivitetnih dokladov po vojaškem stanovanjskem cenovniku. Za izpolnjenje prostih učiteljskih mest ali za pouk v obligatnih predmetih naj bi se povišala dosedanja nagrada za 20 odstotkov in naj bi bili asistenti in suplenti na enaki stopnji. Z ozirom na to, da srednješolski profesorji s svojimi dosedanjimi dohodki ne dosežajo niti najvišje plačilne stopnje sedmega činovnega razreda, kakor jo doseže vsak računski uradnik z dovršeno srednjo šolo, je izrazila deputacija željo, naj bi se dovolila šesta kvinkvenalna doklada v znesku 800 kron. Nadaljne želje srednješolskih profesorjev so se nanašale na uvrstitev deželnih šolskih nadzornikov v status naučnega ministrstva in na dovolitev funkcijske doklade v znesku 1500 kron, ki naj se vračuna v pokojnino vdov in ki pa naj odpade z uvrstitvijo v peti činovni razred. Postavna ureditev službenih razmer srednješolskih profesorjev naj se določi v posebni službeni pragmatiki na podlagi predlogov, ki jih je sprejela državna zveza. Ministra Gautsch in Stürgkh sta odgovorila, da se bodo te želje upoštevale, kolikor bodo dovoljevale finančne razmere. Deputacija se je zglasila tudi pri zborničnem predsedniku dr. Sylvestru in voditeljih posameznih strank.

* **Bitvi praporščak vlomilec.** Na Dunaju je že par tednov vlomiljal v trafike vlomilec, ki mu nikakor niso mogli priti na sled. Vlomilec je pokradel iz trafik predvsem denar, toda tudi znamk, kolkov in tobaka se ni brnil. Vsega skupaj je bil izvršil sedem vlomov in naredil škodo čez 5000 kron. Dne 17. t. m. pa je zaslislal redar v neki trafiki šum. Šel je noter in našel mladega moža, ki je bil ves prestrašen in se je dal mirno prijeti. Na policiji je sprva podal napačne podatke, končno pa je povedal resnico. Vlomilec je Gottfried Brunner, star 25 let in rojen Kočevar. Posvetil se je vojaštvu; najpreje je služil kot praporščak pri kavaleriji, nato pri infanteriji, kjer so ga zaradi nedopustnih dolgov koncem prejšnjega leta odpustili. Od tedaj je bil brez

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Da-a, ali veste...
— Zelo se mi smili...
Pozvonilo je vdrugič, manj glasno, kakor da bi se človek pred durmi pomišljal in se ne bi mogel odločiti. Nikolaj in mati sta vstala in odšla skupaj, a na kuhinjskih vratih je Nikolaj stopil stran rekoč:
— Boljše je, da sami...
— Neče? — je trdo vprašalo dekle, ko ji je mati odprla dur.
— Ne.
— Vedela sem! — je preprosto dejala Saša, a obraz ji je prebledel. Odšla je gube na svojem plašču in zapenši dva ga je skušala sneti s pleč. Pa ni šlo. Rekla je:
— Kako zoprno je ta dež in veter! Ali je — zdrav?
— Da.
— Zdrav in vesel, kakor zmerom! — je dejala Sašenka polglasno ogledujoč svojo roko.
— Piše nam, da bi oprostili Bibina! — ji je sporočila mati, ne da bi se ozrla nanjo.
— Da? Zdi se mi, da moramo izkoristiti ta načrt! — je počasi izpregovorilo dekle.
— Tudi jaz mislim! — je dejal Nikolaj in se pokazal na durih. — Na zdravje, Saša! Dala mu je roko in vprašala:

— Zakaj gre sedaj? Vsi soglašajo v tem, da je načrt srečen. Vem — prav vsi...

— A kdo ga izpelje? Vsi so s poslom obloženi...

— Dajte meni! — je urno dejala Saša in vstala na noge. — Časa imam.

— Dobro! Ampak vprašati moramo druge...

— Le... takoj jih vprašam! Že grem.

Znova je začela zapenjati gube na plašču s svojimi tenkimi prsti.

— Oddehnite si... je predlagala mati.

Tiho se je nasmejala in odgovorila z mehkim glasom:

— Ne vznemirjajte se zaradi mene, saj nisem utrujena...

Molče jima je stisnila roke in odšla hladno in strogo.

Mati in Nikolaj sta stopila k oknu in gledala kako je dekla šlo preko dvorišča in zginilo za vratmi. Nikolaj je tiho žvižgal, sedel za mizo in začel pisati.

— Naj se le peča s tem načrtom, odleže ji! — je dejala mati tiho in zamišljeno.

— Seveda... — je odgovoril Nikolaj in obrnivši se k materi vprašal z nasmehom na dobrem obrazu. — A mimo vas, Nilovna, je šel ta kelih... okusili niste hrepenenja po ljubljenskem človeku?

— No! — je vzkliknila mati zamahnivši z roko. — Kakšno hrepenenje? Strah, da me omože s tem ali onim.

— Ali vam nihče ni bil všeč?

Pomislila je in odgovorila:

— Ne spominjam se, moj dragi... Kako da bi mi nihče ne bil všeč. Gotovo sem koga rada videla... ali ne spominjam se več!

Pogledala ga je in končala s tiho bridkostjo:

— Mnogo me je pretepal mož, in vse, kar je bilo poprej — kakor da bi se bilo izgubilo v duši...

Nikolaj se je obrnil k mizi, a ona je za hip odšla iz izbe; in ko se je vrnila, jo je Nikolaj ljubeznivo pogledal in ogovoril tiho in prijazno gladeč z besedami svoje spomine.

— A jaz, glejte, sem imel kakor Saša svojo storijo! Ljubil sem dekleta — čudovitega imenitnega dekleta... kot dvajsetleten fant sem jo spoznal in odtodaj jo ljubim... še sedaj je ljubim, da govorim po pravici! Ljubim jo... iz vse duše in večno...

Mati, ki je stala poleg njega je opazila, kako je razsvetlil njegove oči topel in jasen sijaj. Položivši roke na naslonjalo, a nje glavo, je gledal nekam v daljavo in vse njegovo telo, suho in tenko, pa vendar krepko je stremelo nekam naprej, kakor rastlinsko steblo k solnčni luči.

— Pa bi se oženili! — je svetovala mati.

— O! Ona je že peto leto poročena...

— A zakaj se niste poprej? Ali vas ni ljubila?

Pomislil je in odgovoril:

— Pač, najbrž me je ljubila... prepričan sem o tem! A glejte, zmerom je bilo

tako: ona je tičala v ječi, jaz sem bil prost, pa je bila ona prosta in jaz v ječi ali v prognanstvu. Prav podobno Sašinemu položaju! Končno so jo poslali za deset let v Sibirijo, strašno daleč! Jaz sem hotel zanjo... Ali pomišljala sva se oba... Pa sem ostal. A ona je tam spoznala drugega, človeka... mojega tovariša, imenitnega fanta! Skupaj sta ubežala... sedaj živita za mejo da...

Nikolaj je končal, snel očala, jih obrisal, pogledal stekla na luči in jih še enkrat obrisal.

— Eh, moj dragi! — je vzkliknila ženica prijazno in zmajala z glavo. Smilil se ji je in hkrati se mu je smehljala s toplim, materinskim nasmehom. Nikolaj se je obrnil, vzela pero v roke in se zopet oglašil označujoč ritem svojega govora z rokami.

— Rodbinsko življenje manjša energijo revolucionarja! Otroci, negotovost, delo za vsakdanji kruh... A revolucionar mora razvijati svojo silo neprestano, vse globlje in širše. To zahteva čas — pred vsemi moramo zmerom korakati, ker smo mi, delavci zgodovinsko poklicani, da razrušimo stari svet, da zgradimo novo življenje. A če popustimo, če se udamo utrujenosti, če nas premoti možnost majnih pridobitev — je slabo izdajstvo nad našo stvarjo. Nikogar ni, s katerim bi mogli korakati, ne da bi pokazali svojo vero, in nikoli ne smemo pozabiti, da je naša naloga — ne male pridobitve, temveč popolna zmaga.

(Daje.)

posla in je najbrže zašel v družbo vlomilcev. Brunnerja so izročili deželnemu sodišču na Dunaju.

*** Graščina je pogorela.** V Kolo-
deju na Češkem je upelil ogenj graščino
knežje rodbine Liechtensteinev. Požarna bra-
ba je rešila samo nekaj dragocenih slik in
hišne oprave, vse drugo je uničil ogenj. Grad
je bila sezidala v drugi polovici 18. stoletja
savojske vojvodinje Marija Terezija.

*** Ubegel defraudant** 32letni knjigo-
vodja trdke Bagarić-Simonić na Sušaku je
ponačel 20.000 kron s tem, da je ponarejal
podpise na poštnih nakaznicah. Knjigovodja je
pobegnil.

*** Samomorilni poskus dvanaestlet-
nega dečka.** Na Dunaju se je hotel usmrtiti
12letni sin nekega tvorničarja. Deček je nam-
reč dobil ukor, ker se ni naučil lekcije za do-
mačega učitelja. To si je gugal tako k sreči,
da je zvečer poiskal očetov revolver in se ustrelil
v čelo. Ranil se je smrtonosno. Prepeljali
so ga v bolnico, vendar pa ni upanja, da
okreva.

*** Revolverska scena pred sodno pa-
lačo v Berlinu.** Steklarski mojster Pavel
Müller je tožil delavca Franca Parlova zaradi
razžaljenja časti. Na dan obravnave se srečata
oba pred sodnim poslopjem. Franc Parlov je
imel s sabo revolver, s katerim je hotel ustre-
liti Müllerja, ako bi bil obsojen. Ko Parlov za-
gleda svojega tožitelja, ga zgrabi silna jeza.
Ne da bi rekel besedico, potegne revolver in
ustreli na Müllerja. Krogla pa ni zadela Mül-
lerja, ampak nekega pasanta v nogo. Parlova
so prijeli.

*** Eksplozija jamskih plinov.** V rud-
nikih v St. Etienneu je izbruhnil ogenj, nakar
se je dogodila strahovita eksplozija jamskih
plinov. Mrtvih je 26 delavcev, med njimi in-
ženir. Dva delavca s hudimi opeklinami so
rešili.

*** Škofa so odpeljali roparji.** Grški
škof Emilianos iz Servidze je obiskal cerkvene
občine svoje škofije. Med potom so ga napadli
roparji in ga odvedli s seboj. Žandarmerija je
našla samo škofovo spremstvo.

*** Blazen nacionalizem proti Italija-
nom.** Odbor za edinost in napredek v Cari-
gradu je prepravil 17. t. m. vsa večja turška
mesta z letaki, ki obsejajo deset zapovedi za
Turke, kako morajo obnehati z Italijani. Zapo-
vedi so: 1. Italijanom ne smeš prodati no-
benega blaga. 2. Noben Turk ne sme
kupiti italijanskega blaga. 3. Vse italijanske
ladje se morajo bojkotirati. 4. La-
ščina se v Turčiji ne sme govoriti. 5. Otroci
turških podanikov se ne smejo pošiljati v ita-
lijanske, temveč v turške šole. 6. Ita-
lijanski poštni uradi se morajo
bojkotirati. 7. Noben Turk ne sme imeti Ita-
lijana v službi. 8. Strogo se je iz-
ogibati občevanja z Italijani. 9. Tur-
ki morajo vso svojo pozornost obr-
niti na to, da naredijo Italijanom kjer koli
in kar največ škode. 10. Sovraštvo
proti Italijanom se mora vcepiti v otroška
srca, da se bodo ti pozneje zavedali
sramotnega postopanja Italije proti Turčiji.

Proč z užitnino!

V dobi sedanje draginje, ki kruto pritiska
na manj premožne, ki celo tzv. "boljše situira-
nim" beli glave, ki je skoro vse sloje — iz-
vzemši bogatih — spravila po koncu, da za-
denjajo misliti, kaj in kako bo — v dobi te
draginje se razne občine, ki so v rokah raz-
umnejših ljudi, skušajo, kako bi omilile težki
polaž svojih občanov. Na Kranjskem smo
doslej le čutili, da je idrijska občina,
ki ji načeluje kot sodrug Ivan Stravs župan
socialni demokrat, sklenila že me-
seca septembra nakup krompirja, frzola in dru-
gih živil za revno ljudstvo, da jih razdeli po
lastni ceni ali celo brezplačno med občanarje.
Idrija je tudi konstituirala draginjski odsek,
čegar naloga je skrbeti, da stori v prilog ob-
činarjev, kar se da. Povsod drugod pa vse mi-
ruje. V prvi vrsti bi bila dolžnost Ljubljane,
da bi šla z lepim vzgledom naprej. V Ljubljani
je zelo drago. Deloma zaradi tega, ker
je veliko kupecv na trgu ljubljanskem, proda-
jalcev pa malo. Deloma tudi zato, ker cvete
prekupovanje v polnem cvetu in je premalo
kontrol v tem oziru. Pa tudi
v trgovinah (specerijskih) je dražje
nego v okolici. To pa je vzrok glavno
užitnina, ki jo je odračunavati na mitnicah.
Vzemimo par vzgledov.

Na užitnini je treba plačati za 100 kg
riža, naj bo prve ali zadnje vrste, 7 kron
užitnine; to zdraži na drobno kilogram za 8
vin. Pri 100 kilah letne uporabe plača Ljub-
ljančan 8 K užitnine na rižu.

Za mlo je K 7.14 užitnine; zdraži to pri
kilogramu 8 vin., na leto pri 100 kilogramih
za 8 kron!

Za moko je plačati užitnino za sto kilo-
gramov 86 vin., za makarone 86 vin., za jajca
(100 kom.) 12 vin., za slanino 6 K 74 vin., za
mast 9 kron, za kumet 9 kron itd.

Za meso je plačati užitnino za 100 kg.
9 K. Skoraj bi rekel za vse, kar kupuje ljub-

ljanski konsument, je treba plačati visoko užit-
nino.

Najznačilnejše je to-le: za navadni špirit
(rektificirani 96 odstotni špirit) je plačati užit-
nine za 100 litrov celih 14 K 14 vin.! Prav,
bo rekel marsikdo, naj se zdraži alkohol! Za
kurilni špirit, ki se rabi v najsiromašnejših
družinah, da se na njem kaj pogreje, pa je
plačati prav toliko užitnine, namreč celih 14 K
14 vin. pri 100 litrih. V sedanji draginji, ki
je tako občutna, kot dosedaj še nobena, ko
velja na debelo 100 litrov kurilnega špirta od
65—70 kron, priračunajte k tem še užitnino
v znesku 14 K 14 vin., kato ter zaslužek
trgovca, in imate ceno, ki je podvojila dosedaj
veljavno!

Ljubljana bi morala sedaj delovati na
to, da odpravi saj za čas draginje vso
užitnino na živila in hranila! Ako hoče
g. Laschan kot župana nadomeščajoči organ
storiti svojo dolžnost, naj izposluje pri mero-
dajnih oblasteh, da se odpravi užitnina za
Ljubljano na živila in hranila. Kolikor je da-
nes že znano v javnosti, bi se to dalo tudi
doseči, če bi se mestne občine v Avstriji do-
govorile ter napravile primerne korake!

Ljubljana — na delo! Ravno ljubljansko
prebivalstvo pričakuje pomoči!

Ljubljana in Kranjsko.

— **Socialno demokratična kandida-
tura za deželni zbor** se razglašuje na shodu,
ki bo v ponedeljek, 23. t. m. takoj po železni-
čarskem shodu v areni "Narodnega doma".
Kakor je znano, je bivši poslanec Knez od-
ložil svoj mandat v kranjskem deželnem zboru,
kamor je bil izvoljen v mestni kuriji ljubljans-
ki. Volitev bo dne 31. oktobra ob 8. zjutraj
do 2. popoldne v "Mestnem domu" oz. v dvo-
rani "Uniona". Prostor je vsakemu volilcu
označen na izkaznici. Te izkaznice se že raz-
pošiljajo. Pri volitvi se odda glasovnica, iz-
kaznica se pa komisiji pokaže in potem shrani
za slučaj ožje volitve, za katero je določen dan
7. novembra, če bo potreba.

— **Za deželnozborsko volitev**, ki bo
dne 31. oktobra, velja volilna dolžnost. Vsa
volilni upravičenec, ki stanuje v Ljubljani,
mora priti k volilni komisiji in oddati svojo
glasovnico. Kdor se brez opravičenega razloga
odtegne svoji volilni dolžnosti, se kaznuje z
globo od 1 do 50 kron. Razlogi, ki opravijo
volilca, da se ne udeležijo volitve, so zlasti: 1.
Ako volilec vsled bolezni ali slabotnosti ne more
priti na volišče. 2. Ako zadrži volilca uradne
ali sicer neodložne stanovske dolžnosti. 3. Ako
je volilec na potovanju izven kranjske dežele.
4. Ako zadrži volilca bolezni v rodbini ali
druge neodložne rodbinske zadeve. 5. Ako za-
drži volilca prometne ovire ali druge nepre-
magljive okoliščine. Pravico kaznovanja ima
politično okrajno oblastvo volilnega okraja.

— **Volilcev za deželnozborsko volit-
tev** v mestni (privilegirani) kuriji v Ljubljani
je 3678.

— **Korupcije in koritarstva** ne pozna
klerikalna stranka. Bilo bi vnebovpijoče zločin-
stvo, če bi ji kdo očital kaj takega. Samo
svojo stranko in njene organizacije podpira in
pospešuje z deželnim denarjem. To bi bila ko-
rupcija na Turškem ali na Kitajskem; v Ljub-
ljani je pa to "zaslužno delo." Da so svoji
"Zadružni zvezi" vrgli vseučiliški fond v žrelo,
to je bilo "pospeševanje zadružništva". Da da-
jejo svojemu pevskevemu društvu enako subven-
cijo kakor največjemu glasbenemu zavodu na
Slovenskem, je "briga za pevsko umetnost".
In da ustanavljajo v svoji krščansko-socialni
zvezi vsakovrstne odseke pa da dajejo potem
posameznim odsekom težke tisočake deželnega
denarja — to je bogve kaj, le korupcija ni.
Vzorno ni vladala liberalna stranka na Kranj-
skem. Ali če so se z njenimi grehi polnile
vreče, se s klerikalnimi polnijo magacini.

— **Akeljska družba za vzajemno po-
veličevanje** — tako bi se po pravici lahko
imenovala naša klerikalna stranka. Nikjer ni
toliko glorificiranja svojih ljudi kolikor v tej
stranki krščanske skromnosti, v kateri je vsaka
muha slon in kjer šteje vsak za duševnega ve-
likana, kdor ni potrjen idiot. Nekoliko perso-
nalnega kulta je povsod v meščanskih stran-
kah in kakor se dela reklama za mlo, ciko-
rijo in najnovejše klobuke, tako se dela tudi
za poslance, župane in ministre. Ali kolikor-
toliko merila imajo drugod vendar še. Če člo-
vek malo opazuje sistem baharij, spozna kmalu
pravila pretiravanja ter ve: Tukaj je treba od-
biti pet, tam deset, tam morda celo dvajset
odstotkov pozdigovanja, potem se zadene res-
nica. Ali pri klerikalcih je že treba odštevati
včas petdeset, včas tudi sto in v nekaterih
slučajih celo stodvajset odstotkov; tisti minus,
ki potem ostane, pa šele označuje resnico. Tudi
s tem bi se človek nazadnje še sprijaznil v teh
klavnih časih, ko se niti z žgačkanjem ne
more pomagati do smeja; kajti ameriška
reklama je včas zelo zabavna, čeprav človek
ve, da ne sme verjeti nobene besedice. Ali vsa
zabava zmizne, kadar postane reklama ne-
okusna. Cirkuski klovn lahko klati strašne ne-
umnosti in ljudje se bodo smejali; toda če pre-
korači mejo okusnosti, jih bodo njegove paja-
cade odbijale. Naši klerikalci so že srečno do-

speli do svoje točke. Približali so se ji že
močno, ko so iz vsake šušteršičeve nerodnosti
napravili "imenitno šahovsko potezo". Ali se-
daj, ko so začeli delati telegrafično reklamo
brez vsake podlage, ne bo mogel njih poli-
tični teater izdržati konkurence niti s Kašper-
lom v Lattermanovem drevoredu. Včeraj n.
pr. je imelo klerikalno glasilo v brzojavu o
seji parlamenta deset vrstic o govoru klerikal-
nega poslanca Jankoviča. Naravno, da ni to
nič hudega. Seja je še trajala, ko je bil kle-
rikalni list že v stroju, pa se niti od večjega
lista ne bi moglo zahtevati, da objavi že čle-
govore. Ali na koncu ima še en telegramček
in sicer:

"O govoru poslanca Jankoviča se
nam dodatno ob sklepu lista poroča, da je slo-
vesno z vso odločnostjo v imenu Hrvaško-slo-
venskega kluba zahteval, da se čimprej
ustanovi slovensko vsenčistično v Ljub-
ljani. Jankovič je dokazal, da je silno spre-
ten parlamentarec."

Tako brezpredmetne reklame mora poro-
čevalec klerikalnega lista brzojavljati! V čem
tiči velikanska parlamentarna spretnost velike-
ga Jankoviča, ne ugame živ krst. Slovesno je
zahteval, z vso odločnostjo je zahteval, in da
se čimprej ustanovi, je zahteval... to so vse
bobneče besede, ali dokaza, da bi bil "silno
spreten" parlamentarec, še davno ni v njih.
Ali pa je poročevalec mislil tako, da je — po
sili spreten? To bi bilo seveda kaj drugega.

— **Javen železničarski shod**, ki bo v
ponedeljek, 23. t. m. ob 8. zvečer v areni "Na-
rodnega doma", kjer poroča sodrug Kopač
iz Trsta o stanju železničarskih zahtev v par-
lamentu, je važen v prvi vrsti za železničarje
in njih žene. Razume se, da se ga bodo ude-
ležili vsi, ki niso službeno zadržani; udeležile
se ga bodo tudi žene, ki jih mora zanimati,
kako je z zahtevami, od katerih je odvisno
nujno izboljšanje njih položaja. Udeležilo se ga
bo pa tudi ostalo zavedno delavstvo. Kajti
vprašanja tako številne skupine, kakor je že-
lezničarska, ne morejo biti nikdar brez pomena
za delavski razred sploh. Sedanje železničarsko
gibanje mora zanimati prebivalstvo vobče; za-
kaj od izpolnitve opravičenih železničarskih za-
htev je odvisno, če bo na železnica mir ali
boj. A železniški promet posega tako globoko
v življenje splošnosti, da more kvečemu v kakšni
hrbovski vasi kdo reči, da mu je vseeno, če
se opravlja na železnica redno delo ali ne. V
ponedeljek zvečer torej vsi na železničarski shod
v areno. Začetek je točno ob 8. zvečer, ker je
po tem shodu še volilen shod.

— **Odbor pevskega društva „Vza-
jemnosti“** ima jako važno sejo v ponedeljek
dne 23. t. m. ob 8. zvečer v društvenem lo-
kalu Selenburgova ulica št. 6, II. nadstropje.
Sodrug odborniki in predsedstvo zveze „Vza-
jemnosti“ so povabljeni, da se točno in zanes-
ljivo udeležijo seje.

— **Zahvala.** Podpisani se iskreno zahva-
ljujem organizaciji kovinarjev za izkazano pod-
poro ob moji bolezni. — Jakob V e h o v e c,
kovinski strugar.

— **Ceste v Spodnji Šiški.** V naši ob-
čini rasejo hiše kot gobe po dežju. Napravljajo
se cele nove naselbine. Hišice so čedne, okusne
in prav prijazne, ali — nekaj je, česar se boji
človek! Ceste in pota do teh hiš so — polj-
ska, s travo obraščena, brez nasutja in brez
nege in skrbi. Eua sama pot v Šiško je dobra,
in ta je Celovška, ker zanjo skrbi erar. Druge
so pa vse: joj, trikrat joj. Opozarjamo gospoda
gerenta, naj — brez ozira na desno in levo
— začne skrbeti za to, da bodo pota res —
pota, ceste res — ceste. Občine dol-
žnost je to!

— **Zagorje ob Savi.** Nedeljska veselica
s predstavo Etbis Kristanove trodejanke "Zve-
stoba" se je nad vse dobro obnesla. Igrali so,
izvzemi drugo dejanje, dobro. Posebno hvalo
zosluzijo gotovo sodrug: U l l e T i n e v vlogi
Ivana, U l l e A n t o n v vlogi Glavača,
G r i č a r v vlogi Vrabca in L i p u š e k v
vlogi Jožefa. Izmed igralk ste sodružici Ž a-
g a r j e v a in L u k o v č e v a prav dobro
igrali. Tudi ostali igralci so se po močeh po-
trudili. To pa bi vsekakor želeli, da bi si v
bodoče igralci vloge malo temeljitje naučili.
Tudi bi svetovali, da bi se igralci sedaj v za-
četku zadovoljili z manjšimi igrmi. — Vese-
lico je počastilo tudi kakih štirideset trbovelj-
skih sodrugov in sodružic. — Samo po sebi
se razume, da je godba na lok pod sprtnim
vodstvom g. K o r o š e c a, skrbela za izborna
zabavo.

— **Kisovec pri Zagorju.** Nedeljski shod
je bil jako dobro obiskan. Sodrug T o k a n
je bil rudarjem s prepričevalnimi besedami govo-
ril o živiljski važnosti strokovne organizacije.
Navajal je razne kričeče slučaje o brezobzir-
nosti rudniških družb napram njihovu del-
lavstvu. Z rudniškim delavstvom postopajo ka-
kor s sužnji in to samo zategadelj, ker delav-
stvo ni zadostno močno, k e r n i o r g a n i-
z i r a n o. V enakem smislu sta govorila še
sodrug M r a k in Č o b a l. Prvi se je obra-
čal na naslov rudarskih žena, da tudi one v
svojem lastnem interesu, v interesu svojih
otrok sodelujejo v naših stremljenjih po izbolj-
šanju našega položaja, da naj pred vsem de-
lajo za okrepitve naše strokovne organizacije.

Sodrug Č o b a l pa je med drugim govoril
tudi o občinskih volitvah v arziški občini ter
pozival delavce, da se volitve do zadnjega mo-
ža udeležijo, da pride na ta način tudi v tej
občini delavstvo do veljave. — Sodrug! De-
lajte neumorno za svojo strokovno organizaci-
cijo!

— **Ženski shod v Zagorju.** Zagorske,
kisovske in loške delavke in rudarske žene
opozarjamo že danes, da bo v nedeljo, dne 29.
oktobra ob 3. popoldne v dvorani g. Mihele-
ča na Toplicah velik ženski shod,
na katerem bo sodrug M r a k govoril o n a-
l o g a h d e l a v s k e ž e n e. Zaupniki!
Agitirajte že sedaj za mnogobrojno udeležbo!

— **Iz Tržiča.** S kurjo slepoto je Bog
udaril tržisko klerikalno čredo, da ne veruje
niti svojim lastnim želodcem ter se pusti su-
gerirati od presite duhovščine ter raznih para-
sitov, da se ji dobro in prav godi. Pa ne mi-
slite, da ne čutijo lakote; baš nasprotno, kruli
jim v želodcu, da jih je strah. Včasih tudi
kaka ženica bolj na tiho potoži, kaj bo, pa
takoj utihne, da se ne čuje do pašalika, kajti
tam pri g. Potokarju in njegovih prodih velja
še vedno teorija o evangetijskih ptičih in
cvetlicah, katere ne sejejo in ne žanjejo, pa
so kljub temu site in lepo oblečene. Ali žali
bog, da ta teorija velja le za one evangetijske
ptiče, ki kljub sedanji draginji prenavljajo po
nepotrebnem tržisko cerkev ter z ofri nade-
gujejo že itak sestradsane želodce, da se še
bolj skrijajo. Žalostno je, videti delavca, ko se
s kronco v roki plazi okoli oltarja, le da se
prilizne, pri tem pa mu žena z otrokom doma
strada. — Pred kratkim smo opazili novo ovc-
co pred Pijevim koritom, "Gorenjca", kateri
se je prelevil kar čez noč v vrednega posne-
malca Jegličevega oficelnega glasila.

— **Legar v Kočevju.** V Kočevju se le-
gar vedno bolj širi. Doslej je zbolelo 13 oseb,
vendar pa ni nobena umrla. Vodnjak, katerega
voda je baje povzročila bolezen, so zaprli in
odredili vse potrebno, da se bolezen omeji.

— **Hud tobak.** Pri R a k i so kadili pa-
stirji Anton Hočvar, Franc Hočvar in Alojzij
Oberč tobak. Pipa je romala od ust do ust.
Predzadnji je kadil Anton Hočvar, ki se je
za par hipov odstranil in nato izročil pipo
Oberču. Ta je pipo prižgal, naenkrat pa pipa
eksplozira in Oberča precej močno opali po
obrazu, da je moral v bolnico. Najbrže je bil
nabasal Anton Hočvar v pipo smodnika.

— **Ozkotirna železnica.** Rudniško pod-
jetje namerava zgraditi od postaje Mirna do
rudnika v Brezovici ozkotirno železnico. Načrti
in prošnje za dovoljenje zgradbe so oblastem
že predloženi.

— **Nesreča s samokresom.** 15 letni
Ignac Leben iz Brezovega pri Litiji je ogle-
doval doma samokres, ne da bi vedel, da je
nabasan. Orožje se naenkrat sproži in zadene
poglej stojičega brata Antona Leben v koleno
desne noge. Ranjeni se nahaja v ljubljanski
dež. bolnišnici.

— **Delavska šola „Vzajemnosti“**, ki
se prične začetkom novembra, je enako važna
za "Vzajemnost", kakor tudi za stranko, za
strokovne in gospodarske organizacije. Povsod
je treba prepričanih sodrugov, teh pa dobimo
le z izobrazbo, katere ni dala delavcem no-
bena šola v zadostni meri. Posebno socialnega
znanja ni mogel delavec dobiti nikjer, ker ne
prihaja kapitalistični državi niti v sanjah na
misel, da bi ljudstvu pomagala spoznavati te-
melje, na katerih sloni. Če še vpoštevamo, kako
velik vpliv si je znal klerikalizem deloma ohr-
niti, deloma zopet pridobiti v šolstvu, bo raz-
umel, da se mora delavec učiti še kaj drugega
kakor oficelno šolsko vedo, če hoče poznati
resnico. Ker pa delavec sam ne more tega in
niti ne, kje in kako bi začel, hoče pomagati
Delavska šola "Vzajemnosti". Organizacije bodo
ravnale v svojem interesu, če bodo poskrbele,
da se vpiše čim več njihovih članov v to šolo.
Priglasje sprejema osrednji odbor "Vzajemnosti"
(Selenburgova ulica 6) do 29. oktobra.

— **Stavka predilnih delavcev.** V N a-
c h o d u na Češkem so stopili 18. t. m. pre-
dilni delavci v stavko. Stavka je mirna. Tudi
predilni delavci v F e m i l u in K r a l j i č i-
n e m d v o r c u so v plačilnem gibanju.

— **Opozarjamo cenj. čitatelje** na "Po-
slano" trdke "Universal", ki je aranzila raz-
stavo Kjuder-Rendeljevega aeroplava in ki pri-
redi polet aviatika Kjudra na ljubljanskem
polju.

Pametna ni tista gospodinja, ki ne ku-
puje najboljšega blaga, že celo, če v ceni ni
nič razlike. Med kavnimi pridatki je gotovo
najboljša in najzdravnejša Kolinska kavna pri-
mes, ki si je radi svojih izbornih lastnosti
priborila povsod splošno priznanje in priljub-
ljenost, tako da zdaj kupujejo naše gospodinj-
e samo ta kavni pridatek. Ne sme se pri tem
podcenjevati tudi to, da je Kolinska kavna
primes edino pristno domače blago te vrste.

— **Elektrokinematograf „Ideal“.** Pri
današnjemu popoldanskem sporedu same pri-
vlačne točke. Krasna barvana slika po naravi
"Kanali in reke v Siamu", varietetni film
"Magiška umetnost". Senzacijski drami "Za-
varovanje" in "Nic Wintara doživljaj v Cele-
brik-hotelu (kolorirana veletektivska zgodba
prve vrste) kakor tudi lelekomične slike "Fina

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Prilporna birmanska darila.

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

burka" in „Čudne burke Lukove" morajo zadovoljiti vsakega obiskovalca. — Pri večernem sporedu največja senzacija te serije: Detektivna drama „Zigonar", kralj banditov, po znamenitem pariškem romanu Levna Sazie. Ta slika prekaša vse dosedanje; način, kako skušata bandit in detektiv, ki preganjata drug drugega s smrtnim sovraštvom, speljati svojega preganjalca na led, je v kinematografiji brez primere. Pripravlja se „Mladostni greh."

Državni zbor.

Dunaj, 20. oktobra.

Vpetič se je pečala danes zbornica s vprašanjem italijanske pravne fakultete.

Že leta 1905. je predložil tedanji ministrski predsednik dr. Körber zbornici zakonski načrt o italijanski pravni fakulteti, a od tedaj se ni premaknilo vprašanje niti za korak naprej. Doim so bili doslej zolovodje v boju zoper italijansko fakulteto slovenski klerikalci, ki so svojo blazno in otročjo obstrukcijo olepšali kot delo — za slovensko univerzo, so iztrgali veliki zvonec topot našim klerikalcem nemški nacionalci iz rok.

Posl. dr. Erler je v imenu nemške narodne zveze pobijal vladno predlogo, češ da ustanovitev italijanske pravne fakultete ni kulturna, temveč politična potreba Italijanov. Stališče italijanskih nacionalistov je bilo svoj čas: Trieste o nulla. Pozneje so ga ublažili: Per via di Vienna Trieste o un altro loco. Nemško stališče je in ostane: Nulla!

Posl. dr. Gasser (ital. liberalci) utemeljuje pravico Italijanov do svoje pravne fakultete. Naloga odseka bo, da izpremeni določbo vladne predloge o sedežu pravne fakultete. Ne Dunaj, temveč Trst je po naziranju Italijanov edino primerno mesto za italijansko fakulteto.

Slovenske klerikalce srečuje pamet?

Posl. dr. Jankovič (slov. klerikalci) ponavlja zahtevo po ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani in po veljavnosti zagrebških izpitev v Avstriji. Priznavamo popolno opravičenost italijanske zahteve, dostavljamo pa da se ta pravična zahteva izpreminja v grdo krivico, če vlada priznava Italijanom pravico, Jugoslovanom jo pa odreka. V imenu svoje stranke protestira proti političnemu barantanju z vseučiliškimi vprašanji. (In pred letom? Op. ur.)

Naučni minister o italijanski fakulteti.

Naučni minister grof Stürgkh izjavlja, da so Italijani že imeli svojo fakulteto, katera odgovarja italijanskim kulturnim potrebam v Avstriji. Rešitev tega vprašanja bo simptomatična za rešitev težjih in kompliciranih vseučiliških vprašanj, ki nas čakajo v bodočnosti. Rešitev bo važna tudi za parlamentarni sistem v Avstriji; zbornica naj na pragu takovane zakonodajne dobe pokaže na tem vprašanju resno voljo do dela.

Stališče socialne demokracije

je pojasnil sodrug Oliva. Zahteva po ustanovitvi fakultete je zahteva italijanske buržoazije. Socialni demokratje vemo, da je ne bodo obiskovali delavski, temveč purgarski sinovi, in duh, ki bo vel na tej fakulteti, ne bo duh italijanskega proletariata, temveč duh italijanske purgarije. Vemo, da je za delavstvo važnejše ustanavljanje ljudskih in obrtnih šol. Vzlic temu nastopamo za ustanovitev italijanske univerze, ker je žaljivo za Italijane, da se v Avstriji ne morejo izobražati v svoji materinski. To žaljivo dejstvo podi italijansko prebivalstvo šovinizmu v naročju. Ker smo sovražniki šovinizma, smo za ustanovitev italijanske univerze, da se zamaši

Izvirak šovinizma.

(Odobravanje soc. demokratov). Drugič pa želimo, da živi avstrijsko prebivalstvo v prijateljskih odnosih z veliko večino italijanskega naroda. Ne identificiramo se z italijansko vlado ki je na vse obsebe vreden način pravkar prekršila mednarodni mir. (pritrjevanje soc. demokratov), vendar smo mnjenja, da se bodo z ustanovitvijo italijanske univerze v Avstriji prijateljske vezi med avstrijskimi narodi in med italijanskim narodom močno okrepile. Želimo pa, da se ustanovi univerza ne na Dunaju, temveč v Trstu, da preprečimo nepotrebne spore italijanskih in nemških dijakov. Za vlado pa je

sramotno ubožno spričevalo

pa vidi v peščici dijakov teritorialno nevarnost za državo, ki izgleda kakor arzenal. Prav tako neopravičeni kakor nemško nacionalni so slovensko narodni ugovori. Italijanski socialni demokratje smo se vselej potegovali za vse opravičene zahteve Slovanov v Trstu. Ozir na jugoslovansko univerzo, ki je sam po sebi ute-

meljen, pa ne sme odrekati italijanski večini v Trstu pravice do kulturnega zavoda. Izpolnite srčno željo Italijanov, dajte italijanskemu narodu fakulteto, dajte jo prav kmalu, dajte jo v Trst! (Zivahno odobravanje in ploskanje soc. demokratov.)

Govorili so še poslanci Wedra (nem. nac.), Durich (češki agr.), dr. Sesar dič (hrv. nar.), dr. Schürff (nem. nac.) Nato se je razprava o italijanski fakulteti prekinila.

Posl. Dublić je v stvarnem pregledu utemeljeval svoj nujni predlog glede na dalmatinske železnice.

Koncem se je poslanec Malik norčeval iz posl. Einspinnerja (nem. nac.), ki se je svoj čas izdajal za prepričanega republikanca, ki je nekaj smatral zaslužne križce za sramotna znamenja, sedaj pa nosi na svojih prsih viteški križec Franc Jožefovega reda.

Prihodnja seja v torek.

V draginjskem odseku

se je danes nadaljevala razprava o mesnem uvozu. Vse očitneje je agrarna nakana, da zavlečejo debato. V imenu socialnih demokratov je nastopil sodr. Abram proti vladnemu stališču v mesnem vprašanju. Nasproti trditvi, da argentinsko meso ni priljubljeno, omenja, da je bila prva pošiljatev argentinskega mesa v Inomostu razprodana v petih urah. V južnih Tirolah kupujejo kmetje poštne kleke in mule, da jih zakoljejo, tako je pomankanje mesa. Poljed. min. Widmann je polemiziral s soc. dem. Rennerjem. Od slovenskih klerikalcev je govoril posl. Verstovšek, ki je dejal, da je uprizorjen draginjski rumelj iz političnih nagibov. Z argentinskim mesom se mestnemu prebivalstvu ne da pomagati. Prihodnja seja bo v torek.

Odsek državnih uslužbencev.

V današnji seji je izjavil vodja železniškega ministrstva dr. Roell, da je smatral predlogo, ki daje železničarjem 14 milijonov kron za pomoč v sili. Poduradnikom in uslužbencem se zviša stanovanjska doklada pri plači 900 do 1000 kron za 70 kron. pri višji plači pa za 80 kron. Oficijantom se zviša doklada za 15% manipulantom za 4-8 %. Delavcem se zvišajo letni dohodki za okroglih 52 kron. 670.000 je določenih za stare uslužbenke, ki niso deležni zadnjih izboljškov. Posl. Tomschik označuje vladno predlogo za absolutno nezadostno in primerja položaj avstr. in bavarsk. železničarja. Na Tomschikova izvajanja je odgovoril vodja trgov. ministrstva, ki namerava zvišati obrestno mero pri personalnih hišah in bo ta način seenti stanovanje. Govorili so še Buřival, German, Heine, Kemeter, ki so se pridružili Tomschikovim izvajanjem. Za poročevalce so bili izvoljeni: Tomschik, Jenker in Heine. Prihodnja seja v torek.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Velepomemben govor velikega vezirja.

Carigrad, 21. oktobra. V predvečerani tajni zbornični seji je izjavil veliki vezir z ozirom na tripolitansko vprašanje, da gre pri tem pravzaprav za orientalsko vprašanje. Porta upa, da se ji bo z dovoljenjem raznih političnih, geografskih in gospodarskih ugodnosti posrečilo tripoliško vprašanje rešiti tako, da pride Turčija do svojih pravic. Veliki vezir je izjavil, da more dati o tem natančnejše podatke samo, ako prevzame zbornica odgovornost za tajnost. Zunanji minister je izjavil, naj se kabineto vprašanje reši tekom dveh dni, ker se na Balkanu nekaj plete.

Nova zveza?

Carigrad, 21. oktobra. „Tanin" poroča, da se porta tajno pogaja za vstop v neko zvezo držav.

Spopadi med Italijani in Turki.

Carigrad, 21. oktobra. „Sabat" poroča o pogostih spopadih med Turki in Italijani, ki prodirajo iz Civate. Italijani so se baje morali umakniti.

Zavzetje Derne.

Rim, 21. oktobra. Dne 16. t. m. so pričele italijanske vojne ladje bombardirati Derno, ker je bil brezuspešen poziv, da naj se mesto uda. Med bombardiranjem se je izkrcalo italijansko vojaštvo, ki so ga Turki obstreljevali, vendar pa niso naredili nič škode. Izkrcavanje se je moralo prekiniti in se tudi drugi dan ni mogla nadaljevati akcija, ker je bilo morje nenavadno nemirno. Dne 18. t. m. pa je bilo možno tudi ostalim

četam izkrcati se in te so zavzele Derno.

Obstreljevanje Homsa.

Rim, 21. oktobra. Italijani so bombardirali Homs, ker je bil njih poziv na kapitulacijo brezuspešen. Turki so kmalu razobesili belo zastavo, vendar pa se Italijani niso mogli izkrcati, ker je bilo morje jako nemirno.

Bombardiranje Benghasije.

Rim, 21. okt. Italijani bombardirajo Benghasi. Turke podpirajo v boju Arabci. Turški odpor je jako hud. Mesta Italijani še niso zavzeli.

Protli Italijanom.

Carigrad, 21. oktobra. Vlada je razglasila Tripolitancem imenovanje Fethi bega za začasnega valija. V notranjosti Tripolisa se je baje zbralo 14.000 Senusov, da se upro Italijanom v Benghasiju. Drug del Senusov pa se je združil z vladnimi četami, ki prodirajo proti Tripolisu. Glavar rodu Fezzan koraka baje z 10.000 možmi v Tripolis Turkom na pomoč.

Turški odgovor.

Belgrad, 21. oktobra. Turčija je odgovorila Srbiji na njeno pritožbo, da ni razdeljevala orožja med mohamedansko prebivalstvo in da se niso dogodile nikake spremembe med turškim vojaštvom na srbski meji.

Zborovanje avstrijskih mest proti draginji.

Dunaj, 21. okt. Na zborovanju avstrijskih mest je kot prvi povzel besedo dunajski župan dr. Neumayer, ki je dejal, da Avstrija ni vezana na ogrsko dovoljenje v mesnem vprašanju. V vseh evropskih državah uživajo argentinsko meso, a nihče se doslej še ni spomnil na veterinarno nevarnost. Zborovanje je sprejelo resolucijo v tem smislu.

Pritožba rusinskih dijakov zavržena.

Lvov, 21. oktobra. Najvišje sodišče je zavrnilo pritožbo rusinskih dijakov, obsojenih zaradi izgrediv na lvovski univerzi, ter popolnoma potrdilo razsodbo lvovskega sodišča. Ukrajinski poslanci pripravljajo nadaljne korake, da se obsojeni dijaki pomilostijo.

Roparska tolpa.

Hajdubozzomegy, 21. oktobra. Tu je vdrva v hišo trgovca Angyala o polnoči roparska tolpa s krinkami na obrazu in je izsilila iz njega več sto kron. Roparji s tem niso bili zadovoljni in so ukradli 6000 K. različne dragocenosti in vrednostne papirje. Prišlo je do boja in so roparji Angyala težko ranili, njegovega sina pa umorili.

Roparski amor.

Sarajevo, 21. oktobra. Mesar Molodica je bil včeraj umorjen in ropan denarja in zlate ure.

Poraz nemškega centra.

Konstanca, 21. oktobra. Pri nadomestni državnozborni volitvi je izgubil centrum nad 1000 glasov ter pride v ožjo volitev z nacionalnim liberalcem, dasi je centrum pri zadnji volitvi mandat osvojil v prvem naskoku. Socialisti so pridobili 400 glasov, nacionalni liberalci 2500.

Perzijski protest.

Berolin, 21. oktobra. Perzijska vlada protestira proti nameravanemu izkrcanju angleških čet v južni Perziji in namerava poslati tjejak kazake in carinske orožnike.

Revolucija na Kitajskem.

Poraz revolucionarjev?

Bruselj, 21. oktobra. Iz Pekinga prihaja poročilo, da je revolucija poražena. 40.000 vladnih vojakov oblega revolucionarje v Hankau.

Berlin, 21. oktobra. V Pekingu upajo, da bo vlada v kratkem času naredila red.

Zmaga revolucionarjev?

London, 21. oktobra. Angleški konzul je brzojavil, da poročajo revolucionarji o veliki zmagi v Hankau. Vse vladne bojne ladje so odplule, ena križarka se je priklopila revolucionarjem.

Protli Vučangu.

London, 21. oktobra. Poveljnik cesarskih čet general Jingčang je prekoril Jangtse. Upajo pa, da ne bo treba bombardirati mesta; radi bi namreč rešili vojni arzenal v Haniangu, katerega cenijo na 30 milijonov taelov. Mesto je obkoljeno.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zaloga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Poslano

Tvrdki „Pisarna-Universal-agenture M. Mulley"

Ljubljana.

Sporočam Vam, da sem pripravljen spustiti se v značne višine na ljubljanskem polju. To pa le v slučaju, ako so stroški teh poletov v naprej pokriti, ker se mi ne zdi umestno, vzlic temu, da sem Slovenec, delati Ljubljancem zabavo na svoje stroške, poleg tega pa še tvegati z avijatiko spojene nevarnosti.

Z odličnim spoštovanjem
Alfonz Kjuder, avijatik

Uljuden poziv slavnemu občinstvu.

Razstava aeroplana Kjuder-Renčelj v areni Narodnega doma, ki se je otvorila v svrhu pokritja stroškov javnih poletov ni posekana tako, kakor bi to bilo v čast slovenskemu narodu. Ker ima avijatik Kjuder v programu javne polete v Ljubljani, izjavljamo s tem, da so vstopnice k K l veljavne tudi za vstop na letališče.

Obenem se naproša rodoljubna slov. javnost naj vsaj sedaj, ko so zadnji dnevi, — poseča razstavo ter omogoči avijatiku Kjuder polet, kar bo v čast vsemu slov. narodu.

Ker je pa polet spojen z velikanskimi stroški, t. j. postavljanje hangerja, razne pristojbine, varnostne odredbe, poslujoči personal itd. itd. in ker avijatik Kjuder ne razpolaga s takoogromnimi denarnimi sredstvi ter je trošil velike vsote za aeroplan sam, je ležeče na sl. občinstvu, da z malenkostno vstopnino 1 K omogoči našemu odl. rojaku, da se pred domačo javnostjo izkaže.

Ne pustite, da edini slov. avijatik odide prosit tujca pomoči, katero pri tem podjetju absolutno potrebuje.

Pisarna „Universal"

podjetništvo poletov in razstavno ravnanje aeroplana Kjuder-Renčelj.

Ivan Kacin

Novi Vodmat št. 151, Ljubljana,

izdeluje vsakovrstne

harmonije

po amerškem sistemu
in ugodnih cenah.

Priporočam to vrsto harmonijev
za nabavo pevskim zborom, ker
so zanje izredno pripravi.

Harmonij si vsako lahko ogleda
brez da si kaj naroči. Priznalna
pisma na razpolago. — Ceniki
gratis in franko.

Pošljite naročnino, če je še niste!

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in gorka jedila, zmiraj sveže morske ribe in izvrstno in ravno došlo vino „Brioni".

Kuhinjo vodi staroznani kuhar gospod Sernatto. Sprejema se abonente na hrano in dekle v pouk. Na novo urejeni prostori. — Slavnemu občinstvu se najljubše priporoča

novo ravnateljstvo.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

Jernej Bahovec
naslednik

Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.
(Palača Assicurazione Generali).

Tovarniška zaloga pisemskega papirja in šolskih zvezkov. — Razglednice: ljubljanske, pokrajinske, planinske itd. — Založništvo nastenskih slik za Černivcevo računice. — Slikarske potrebščine: barvice, čopiče itd. — Črnila vsake vrste. — Velika zaloga kipov slovenskih literatov. — Spominke knjige.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska c. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa

Ceniki zastoj in franko.

Priporočam svojo bogato zalogo
nagrobni spomenikov

iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delavnici in na dvorišču pokopališkega oskrbnikarja. Istotam so na razplogo tudi cementni in kamniti nagrobni okvirji lastnega izdelka. Naročila, bodisi iz granita, sijenita, labradorja, kraškega in beljanskega marmorja itd., jako točno in z nizkimi cenami. Preskrbujem tudi slike po najnižjih cenah.

Fr. Kunovar, kamnosek

.. LJUBLJANA, novo pokopališče ..

Delavcem in delavkam

priporoča se

velikanska zaloga
zgotovljenih oblek
po najnovšem ..
kroju za jesen in
.. .. zimo

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo 19.

Gramofoni - automati !!

□ □ □ tovarniška zaloga □ □ □

GRAMOFON-AUTOMAT za gostilničarje z vmetom po 10 ali 6 vin. z 20 kom. in 1000 šivank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komadi in 1000 šivank samo .. K 30—

Za vsak gramofon pismeno jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanske godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, oglejte si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolesje v zalogi.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Kuč

za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšje sredstvo, 5 kg franko K 4.50.

Br. Novaković, Ljubljana.

GRAMOFONE

najboljše vrste po najnižji ceni avtomatične, posebno za gostilničarje pripravne priporoča

Ivo Bajželj
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej)

Ravnokar so došle najnovije slovenske plošče a K 3.50. 1000 igel K 2.—.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

1 kg sivga dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2.40 K; prima polbelega 2.80 K; belega 4 K; belega puhačega 5.10 K; vefinega snežnobelega, puljenega 6.40 K, 8 K; puha sivga 6 K; belega, finega 10 K; najfinejši prani puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm širi, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhačim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3.50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm širi, 13, 14, 17, 18, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm širi 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12.80 in 14.80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Pa kaj se to pravi,
Če trebuh boli?
Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost

liter K 2.40.

Kabinetska kakovost

" " 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih stampilij

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Ceniki franko.

Največje podjetje konfek. stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah — in to:

nad 5000 kom. najfinejši oblek za gospode	nad 2000 kom. posamezn. filae in telovnikov
.. 2000 .. najfinejši površnikov. sport- uili in zimskih sukenj	.. 3000 .. oblek za dečke in otroke
.. 3000 .. pelerin	.. 15000 .. najmo fernejše konfekcije za dame in deklece.

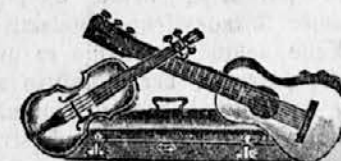
Solidna postrežba!

Priznana nizke cene!

FR. HOPF

sodno zaprisežen izvedenec v Ljubljani

Šelenburgova ulica 6.

Prva, največja in najstarejša od leta 1892 obstoječa

trgovina s klavirji in godali
ter izposojevalnica godal.

Klavirji, pianine, harmoniji (ameriški) najbolj slovečih firm Rösler, Stelzhammer, Schandl, Horingl in edino zastopstvo dvorne firme Förster.

Velika zaloga

violin, vseh drugih godal in pihal,
strun in posameznih delov.

Po nizkih cenah in na obroke.

.. Poprave in uglaševanje klavirjev jako ceno.

OREHE

v vsaki množini kupuje po nizkih cenah ..

Iv. A. Hartmann nasl. A. Tomažič

.. v Ljubljani, Marije Terezije cesta. ..

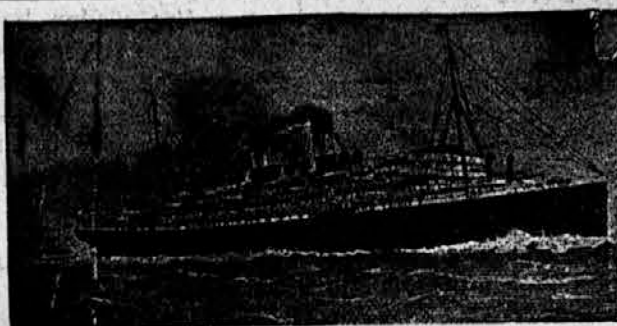
!!! Tvrdka oddaja najboljšje vrste **KROMPIR** zdrav in brezhiben !!!
cele vagone po prav solidni nizki ceni? v vsaki množini tudi

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovjšimi brzoparniki z dvema vrtinčama, električna razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopalj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.